

SPEAK TRUTH TO POWER
RÖSTER UR MÖRKRET - VOICES FROM BEYOND THE DARK

MARTIN SHEEN - FIRST VOICE

Courage begins with one voice.

It's that simple.

I did what I had to do.

That is what we know.

You walk into the corridor of death and you know.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

De vet. De kan inte påstå att de inte vet.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

De kan inte påstå att de inte ger sig in i det här
med öppna ögon.

MARTIN SHEEN - FIRST VOICE

You walk into the corridor of death and you know. You
know this moment might be your last.

ALFRE WOODARD - SECOND VOICE

You walk into the corridor of death. . .

MARTIN SHEEN - FIRST VOICE

. . . and you know, you know this moment might be
your last.

ALFRE WOODARD - SECOND VOICE

That is what you know.

LENA OLIN - FJÄRDE RÖSTEN (FOURTH VOICE)

Jag vet hur det är att vänta i mörkret på tortyr och
hur det är att vänta i mörkret på sanningen.

Jag gjorde det jag måste göra.

Allt annat hade smakat som aska.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

De kan inte påstå att de inte vet.

ZARDASHT RAD - TREDJE RÖSTEN (THIRD VOICE)

Jag har hört att jag som barn brydde mig om andra. Jag blev vän med pygméer, trots att de betraktades som djur i Kongo. Jag delade bröd med dem, jag tog hem dem, jag gav dem mina kläder. Folk omkring mig tyckte det var absurt att jag umgicks med pygméerna, men jag såg dem som mina vänner, precis som alla andra.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Guillaume Ngefa Atondoko.

(BILD/IMAGE GUILLAUME NGEFA ATONDOKO)

Ja. Han var vän med pygméer som barn. Ja. Naturligtvis.

JONAS MALMSÖ - FEMTE RÖSTEN (FIFTH VOICE)

Under en månad var jag dömd till döden. Jag var väldigt rädd.

(BILD/IMAGE WEI JINGSHENG)

Sen tänkte jag för mig själv: "Wei Jingsheng, du ska ändå dö. Varför dö förlöjligad inför dina fiender?" I det ögonblicket av kris, tog jag kontroll över min rädsla, och ögonblicket försvann. Är du inte beredd att dö, ska du inte trotsa regimen.

ZARDASHT RAD - TREDJE RÖSTEN (THIRD VOICE)

Du går in i dödens korridor. . .

(BILD/IMAGE HAFEZ ABU SEADA)

MARTIN SHEEN - FIRST VOICE

My name is Hafez Abu Seada.

These scars across my face are from when they pushed me through a window. They asked me who was responsible for managing everything here at the

Egyptian Human Rights Organization. I told them it was me. I wrote the report, I read it, I reviewed it, and I decided to publish it in a newspaper. This is our job, to point the finger at government errors. If we don't do this, who will?

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Hafez Abu Seada, ja. Det är hans jobb.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Och de knuffade ut honom genom ett fönster. Ja.

(BILD/IMAGE DIGNA OCHOA)

ALFRE WOODARD - SECOND VOICE

If we don't do this, who will?

My name is Digna Ochoa. I am a nun and a lawyer. My father was a union leader in Veracruz, Mexico. In the sugar factory where he worked, he was involved in the struggles for running water, roads, and securing land certificates. Then he was "disappeared" and tortured—the charges against him, fabricated. And then I myself was "disappeared" and held *incommunicado* for eight days by the police. Now I felt in the flesh what my father had felt, what other people had suffered. I've always felt anger at the suffering of others. If an act of injustice doesn't provoke anger in me, it could be seen as indifference, passivity.

. . . One time we filed a *habeas corpus* on behalf of a man who had been "disappeared" for twenty days. The authorities denied having him in custody and then denied us access to the state hospital where we knew he was being held. During a change in shifts, I slipped in. I got to the door of his room, took a deep breath, opened the door violently and yelled at the federal judicial police officers inside. I told them they had to leave immediately because I was the person's lawyer and needed to speak with him. They

didn't know how to react, so they left. I had two minutes, but it was enough to get him to sign a piece of paper proving he was in the hospital. Then the police came back. Fierce. They didn't expect me to assume an attack position—the only position in karate I know from movies, I suppose. Of course, I don't *really* know karate, but they thought I was going to attack. Trembling inside, I said that if they laid a hand on me they'd see what would happen. And they drew back, saying, "You're threatening us." And I said, "Take it any way you want."

THOMAS HANZON - SJUNDE RÖSTEN (SEVENTH VOICE)

Mitt namn är Doan Viet Hoat.

(BILD/IMAGE DOAN VIET HOAT)

Jag tillbringade tjugo år i vietnamesiska fängelser. Fyra år i isolering. Jag fick inte ha penna, papper, böcker. För att hålla humöret uppe, sjöng jag och pratade för mig själv. Vakterna trodde jag var galen, men jag förklarade för dem att om jag inte pratade för mig själv skulle jag bli galen. Jag försökte tänka på min cell som mitt hem, som om jag hade börjat leva ett religiöst liv, som en munk. Zen-meditationen hjälpte - med den vänder du dig inåt. I hemlighet lyckades jag skriva en rapport om förhållandena i lägret. Hade jag hållit tyst där i fängelset, skulle fötryckarna ha vunnit. Jag ville bevisa att det inte går att tysta en oliktankande med våld. Jag fortsatte att kämpa, också innanför murarna. Om vi inte gör det här, vem ska då göra det?

ZARDASHT RAD - TREDJE RÖSTEN (THIRD VOICE)

Mitt namn är Abubacar Sultan.

(BILD/IMAGE ABUBACAR SULTAN)

När kriget började i Moçambique, bestämde jag mig för att göra något åt barnsoldaterna. En särskild pojke som var sju år gammal förändrade mitt liv. Han hade helt och hållet dragit sig tillbaka från världen. Han

kunde vara lugn ena dagen och gråta utan uppehåll nästa. Till slut började han tala. Han sa att han varit hemma hos sin familj när en grupp rebellsoldater väckte honom på natten, slog honom och tvingade honom att tända eld på hyddan där hans föräldrar bodde. Och när hans familj försökte fly från hyddan, blev de skjutna och styckade i bitar inför hans ögon. Jag kommer aldrig att glömma hans känslor, han lät mig liksom gå in i honom. De flesta av de där barnen fanns vid fronten, så det var dit vi åkte varje dag, in i krigszonerna. Vid flera tillfällen var vi nära att skjutas. Men jag slutade inte. En del av förklaringen ligger i att jag är muslim. Ändå finns det många andra människor som jag, som aldrig övervägt att göra vad jag gjorde. Det måste finnas något djupare, något inom en, kanske en slags gåva.

MARTIN SHEEN - FIRST VOICE

You walk into the corridor of death. . .

(BILD/IMAGE DIANA ORTIZ)

LENA OLIN - FJÄRDE RÖSTEN (FOURTH VOICE)

Jag vill bli fri från de där minnena.

Jag heter Dianna Ortiz.

Jag vill vara lika tillitsfull, trygg, äventyrlig och bekymmerslös som jag var 1987 när jag kom från USA till västra höglandet i Guatemala. En amerikansk medborgare som längtade efter att få lära infödda barn att läsa och skriva både på spanska och sitt modersmål och att förstå Bibeln utifrån deras kultur. Men den 2 november 1989 upphörde den Dianna Ortiz jag just beskrivit att existera. Nu, i denna stund, minns jag knappt det liv jag levde innan jag vid trettioett års ålder blev kidnappad.

Du kanske tycker det är konstigt, men till och med i detta nu kan jag känna närvaron av mina torterare,

jag kan känna lukten av dem, jag kan höra dem väsa i mitt öra. Jag minns. Den där polisen som våldtog mig igen. Sen sänktes jag ner i en grop full av kroppar - barn, män, kvinnor, en del utan huvuden, alla täckta av blod. Några levde fortfarande. Jag kunde höra dem stöna. Någon grät. Jag visste inte om det var jag eller någon annan.

(PAUS.) De män som torterade mig ställdes aldrig inför rätta. Amerikanen som förde befälet över min tortyr ställdes aldrig inför rätta. Så nu vet jag vad få amerikanska medborgare vet: jag vet hur det är att vara en oskyldig civil medborgare som blir anklagad, förhörd och torterad. Jag vet hur det är när min egen regering undviker mina krav på rättvisa och aktivt förstör mitt rykte, för att mitt fall ger dem politiska problem. Jag vet hur det är att vänta i mörkret på tortyr och hur det är att vänta i mörkret på sanningen. Jag väntar än.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Hon kan inte påstå att hon inte gav sig in i det där med öppna ögon, att vi inte varnade henne. Hon kan inte påstå att hon inte visste.

(BILD/IMAGE KOGI WA WAMWERE)

ZARDASHT RAD - TREDJE RÖSTEN (THIRD VOICE)

En natt, när jag hade flytt till Uganda, kom fem maskerade personer och kidnappade mig och förde mig till Kenya. Jag vaknade i ett hav av vatten. Jag var naken och hade suttit i den där cellen i källaren hela natten. Jag blev kvar i samma vatten i nästan en månad. De kunde kyla ner vattnet hålla det kallt tills du skakade okontrollerat och sedan göra det så varmt att det kändes som om du skulle kvävas. Jag förhördes under dagen. De brukade hota mig med att de skulle kasta ner mig från taket.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Lögn. Vi hotade aldrig att kasta honom från taket.
Koigi Wa Wamwere ljuger. Ja.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Ja. Han ljög om hur skogsarbetarna behandlades i Kenya. Och han ljög när han skrev om korrruptionen i statligt kontrollerade företag i Kenya.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Han ljuger hela tiden. Vi borde ha kastat honom från taket.

ZARDASHT RAD - TREDJE RÖSTEN (THIRD VOICE)

Att sitta i fängelse är tufft, men det krävs mindre mod att överleva det, än att komma ut ur fängelset och fortsätta där du slutade och veta att du kan åka in igen. Jag fortsatte. Och jag fortsatte.

LENA ENDRE - SJÄTTE RÖSTEN (SIXTH VOICE)

Vi fortsatte alla.

(BILD/IMAGE HINA JALANI)

De små framgångarna har stor betydelse. De må vara få och sällsynta, men poängen är att de är betydelsefulla. Vi anar att det finns något där, ett ljus i slutet av tunneln. Och vi har sett det där ljuset många gånger.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

En advokat från Pakistan, den där Hina Jilani.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Och som om det inte räckte med den där Hina Jilani, så fanns också hennes syster. Asma Jahangir, även hon från Pakistan, även hon advokat.

MELINDA KINNAMAN - ÅTTONDE RÖSTEN (EIGHTH VOICE)

Mina barn är mycket oroliga för dödshoten som riktas mot mig. Jag var tvungen att sätta mig ner med dem ibland och förklara på skämt. "Okej, jag tänker skaffa mig en försäkring, så att ni blir rika när jag dör " Men jag vet att våra familjer kan få betala priset för vårt engagemang, precis som vi. Precis som vi.

(BILD/IMAGE MARINA PISKLAKOVA)

LENA OLIN - FJÄRDE RÖSTEN (FOURTH VOICE)

Telefonen ringde och den manliga rösten sa: "Jag vet vem du är." Jag vet vad du heter. Jag vet var du är. Jag vet var du bor. Och jag tänker komma med några killar och döda dig."

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Jag vet vad du heter, Marina Pisklakova. Jag vet var du bor, Marina, min Marina. Jag tänker döda dig, Marina Pisklakova.

LENA OLIN - FJÄRDE RÖSTEN (FOURTH VOICE)

Jag startade den första heta linjen mot våld i Ryssland 1993 nästan av en slump. Min son hade en klasskamrat, vars mamma bad mig om råd. När en knapp lossnade i hennes mans kostym och hon inte fixade det snabbt nog, tog han en sko och slog henne i ansiktet. Hon kunde inte gå ut på två veckor. Hon ringde mig en kväll, fullständigt förstörd, halva ansiktet var svart och blått. Jag frågade henne: "Varför lämnar du honom inte bara?" Och hon sa: "Vart ska jag ta vägen, Marina? Jag är helt beroende av honom." Så jag började tänka att jag skulle hänvisa henne till någon. Men det fanns ingen att vända sig till, ingen som kunde hjälpa henne. Så jag startade heta linjen. Och sedan startade vi ett nytt utbildningsprogram för jurister om fall som gäller våld i hemmet.

(BILD/IMAGE RANA HUSSEINI)

CHERYL HINES - SECOND VOICE

My name is Rana Hussein. In the name of honor, a sixteen year old girl here in Jordan was killed by her family because she was raped by her brother. When I went to investigate the crime, I met with her two uncles. Why was it her fault that she has been raped? Why didn't the family punish the brother? They answered that she had seduced her brother.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Hon hade förfört sin bror, så vi till den där journalisten Rana Hussein.

CHERYL HINES - SECOND VOICE

I asked them why, with millions of men on the street, would the girl choose to seduce her own brother? They only repeated that she had tarnished the family image by committing an immoral act. The only way to rectify the family's honor is to have her killed.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Blod renar hedern. Se till att flickan dödas. Det var det enda sättet.

MELINDA KINNAMAN - ÅTTONDE RÖSTEN (EIGHTH VOICE)

Den genomsnittliga strafflängden för hedersmord är bara sju och en halv månad. Men det är viktigt att veta att de människor som begår mordet också är offer. Om du inte dödar, får du skulden för din familjs vanära. Om du dödar, blir du en hjälte.

(BILD/IMAGE DESMOND TUTU)

JONAS MALMSJÖ - FEMTE RÖSTEN (FIFTH VOICE)

Många av dem som lidit allra mest i Sydafrika har

varit beredda att förlåta - människor som vi trodde skulle vara fulla av bitterhet, av hämndlystnad. Sanningskommissionen höll en hearing sprängfylld av folk som hade förlorat sina närmaste. De hade dödats i en massaker. Fyra officerare trädde fram, en vit och tre svarta. Den vite sa: "Vi gav soldaterna order att öppna eld". Just då var spänningen i det här rummet så påtaglig att den kunde skäras med kniv. Sen vände han sig till åhörarna och sa: "Jag ber er att förlåta oss. Och jag ber er att åter ta emot mina kollegor här i gemenskapen." De arga åhörarna bröt ut i fullkomligt öronbedövande applåder. Jag sa, "Låt oss vara tysta, för vi befinner oss i närvaro av något heligt." (PAUS)

Jag heter Desmond Tutu.

Jag gjorde det jag måste göra. Allt annat hade smakat som aska. Det skulle ha varit som att leva i en lögn. Jag kunde ha deltagit i kampen i en mindre framträdande roll. Men Gud tog mig, som man säger, i nackskinnet, som Jeremia. Min Gud säger inte: "Ja. . . där fick du!" "Nej, Gud säger:" Res dig upp." Och Gud borstar av oss dammet och Gud säger: "Försök igen." Gud säger: "Försök igen".

LENA ENDRE - SJÄTTE RÖSTEN (SIXTH VOICE)

För att det finns något där.

Ett ljus finns där.

Ett ljus i slutet av tunneln.

(BILD/IMAGE MUHAMMED YUNUS)

MARTIN SHEEN - FIRST VOICE

My name is Muhammad Yunus. I started the Grameen program to provide access to credit for the poor. The professionals say development involves multi-million dollar loans for enormous infrastructure projects. But I work with real people in the real world. The night before a woman is going to get her thirty-five

dollars from the bank, she will be tossing and turning to decide whether she is really going to be able to repay the loan. And then she holds the money and she will tremble and tears will roll down her cheeks and she won't believe we would trust her with such a large amount of money. Thirty five dollars! And she struggles to pay that first installment and the second installment and she goes on for fifty weeks in sequence and every time she is braver. And when she finished her last one, she wants to celebrate. It's not just a monetary transaction that has been completed. She felt she was nobody and she really did not exist. Now she can almost stand up and challenge the whole world, shouting, "I can do it, I can make it on my own."

MELINDA KINNAMAN - ÅTTONDE RÖSTEN (EIGHTH VOICE)

Mod börjar med en röst.

Jag heter Juliana Dogbadzi.

(BILD/IMAGE JULIANA DOGBADZI)

Jag kommer från Ghana. När jag var sju år, tog mina föräldrar mig hemifrån och skickade mig till en helgedom där jag var slav åt en fetischpräst i sjutton år. De påstod att min farfar hade stulit två dollar. När släktingar i familjen började dö, sa en spåman att min familj måste lämna över en ung flicka till helgedomen för att blidka gudarna.

ALFRE WOODARD - SECOND VOICE

Twelve of us, four women and eight children, lived in a one-room, thatched-roof house. No windows, no doors. Rain got in. The snakes got in. The ceiling was low, just shy of our heads, and we all slept together on a mat on the floor. A typical day in the shrine: you wake up at five in the morning, go to the stream so far away to get water for the compound, sweep, prepare meals for the priest, not eating any yourself, go to the farm, work until six o'clock, and

return to sleep after scrounging for leftovers. At night the priest would call one of us to his room.

MELINDA KINNAMAN - ÅTTONDE RÖSTEN (EIGHTH VOICE)

Jag var tolv år när jag våldtogs första gången. Jag blev tvungen att göra något för att förändra mitt liv. Till slut, en dag tog jag min chans. Jag vet inte var jag fick mitt plötsliga självförtroende ifrån, men all min rädsla hade försvunnit. Jag flydde genom bushen med min nyfödda bebis fastknuten på ryggen och Wonder, mitt första barn, vid handen. Nu när jag har flytt, gör jag andra kvinnor mindre rädda genom att berätta min historia. Det jag gör är farligt, men jag är beredd att dö för att göra det rätta. Det var mitt vapen. Det är fortfarande mitt vapen.

(BILD/IMAGE ELIE WIESEL)

THOMAS HANZON - SJUNDE RÖSTEN (SEVENTH VOICE)

Jag heter Elie Wiesel. Jag tycker om de svaga och små. Det är därför jag i varje bok alltid har med ett barn, alltid en gammal man, alltid. För att de är så försummade av regeringen och av samhället. Så jag ger dem skydd. Jag tänker på dagens barn som behöver våra röster. Jag är skyldig de bortglömda människorna något. Och jag hoppas att mitt förflutna inte ska bli dina barns framtid.

MARTIN SHEEN - FIRST VOICE

My name is Gabor Gombos.

(BILD/IMAGE GABOR GOMBOS)

I am from Hungary. One day, doing my work, I visited an institution. There was a relatively young man with severe mental retardation in a cage. We asked the staff how much time he spent there. The answer was all day, except for half an hour when a staffer works

with him. And I asked them, why do you keep this person in the cage?

ALFRE WOODARD - SECOND VOICE

They needed a voice. And I became their voice.

ZARDASHT RAD - TREDJE RÖSTEN (THIRD VOICE)

Vi hade ett visst skydd. Hade jag utgjort en större risk, vet jag inte om jag hade agerat som jag gjorde. Jag gör inte anspråk på att vara född modig. Snarare är jag helt normal och försöker fly undan faran när det är möjligt. Om jag visat något mod var det till slut för att jag lärt mig att leva med rädslan. Efter ett tag lade jag inte längre märke till faran, som när en kirurg vänjer sig vid att se blod.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

José Zalaquett. Ja. Förstås. Den där advokaten från Chile som organiserade försvaret av fångarna efter kuppen. Den där advokaten som gick in i koncentrationslägren dit ingen kunde gå.

(BILD/IMAGE JOSE ZALAUQUETT)

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Den där advokaten som vi kastade i fängelse två gånger. Zalaquett. Som den där advokaten från Argentina, Juan Méndez - han ville finna *desaparecidos* - de försvunna.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Vi lät honom försvinna några dagar, så att han skulle veta hur det kändes, vi lät honom smaka på det, fem sessioner med honom på en dag, så att han snabbt fick smaka på hur det kändes.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Advokater, advokater! Som den där - vad är det hon heter? - Patria Jiménez, den där lesbiska advokaten från Mexico, som valdes till kongressen. Eller som den där advokaten från Vitryssland, du vet, den där Vera Stremkovskaja - som tycker att mod är som en stålsträng inom en.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Som en stålsträng inom en. Oh ja, de är rädda.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Ja, så rädda. Som den där andre mannen ...

(BILD/IMAGE MARTIN O'BRIEN)

JONAS MALMSJÖ - FEMTE RÖSTEN (FIFTH VOICE)

Jag gick med i kampen när jag var tolv år. Några människor knackade på vår dörr där hemma i Nordirland och sa: "Martin O'Brien, vill du gå med i en fredsmarsch för att demonstrera mot våldet?" Och jag sa att jag ville följa med. Jag minns att jag var rädd. Men det värsta är likgiltighet - att sitta passiv när man möter orättvisor och inte gör något åt dem. Då är det bättre att dö tidigt.

(BILD/IMAGE FAUZIYA KASSINJA)

LENA ENDRE - SJÄTTE RÖSTEN (SIXTH VOICE)

Jag vägrade att göra det. Jag vägrade att gifta mig med den där mannen. Jag var sjutton och han var fyrtiofem och hade redan tre fruar. Men min faster sa, "Jag vet att du inte älskar honom nu, men när du gör *Kakiya* kommer du att lära dig älska honom. I morgon är dagen för *Kakiya*." Men med min sisters hjälp flydde jag från Togo. Jag lyckades ta mig till USA med falskt pass. Jag sa till kvinnan från immigrationsbyrån på Newark Airport att jag ville ha

asyl. Och jag berättade allt. Tja, inte allt eftersom det är så pinsamt. Jag nämnde inte *Kakiya* eftersom jag visste att hon antagligen inte skulle förstå. Om jag fick asyl eller inte var upp till domaren, sa hon, så under tiden hamnar du i fängelse. De satte på mig kedjor. I fängelset i New Jersey, träffade jag Cecelia Jeffrey, en annan fånge. Hon behandlade mig som sin dotter. När jag skulle gå och lägga mig, kom hon och stoppade om mig. Jag var så sjuk, och de gav mig ingen medicin och jag tänkte: "Om jag ska dö, kan jag lika gärna åka tillbaka." Men Cecelia sa: "Är du galen, Fauziya? Vet du vad du åker tillbaka till? Vet du det?"

LENA OLIN - FJÄRDE RÖSTEN (FOURTH VOICE)

Även i mörka tider

även i mycket mörka tider

fanns det människor som stod upp för att skydda andra
det fanns åtminstone en som stod upp för att skydda
andra.

Låt det sägas, att i mörka tider fanns det åtminstone
en som stod upp för att skydda andra.

LENA ENDRE - SJÄTTE RÖSTEN (SIXTH VOICE)

"Är du galen, Fauziya?", sa hon. "Vill du åka
tillbaka till Togo?" Nästa dag stod Cecelia i duschen
och bad mig komma, och hon stod där och hon särade på
benen och sa: "Titta. Är det det här du vill åka
tillbaka till? "Jag visste inte vad det var jag såg.
"Vet du vad det här är?" Det visste jag inte. Det såg
inte alls ut som kvinnliga könsorgan. Inte alls. Det
var som en riktigt slät sak, som min handflata. Och
det enda man kunde se var ett ärr, som en
söm. Och bara ett litet hål. Bara det, inga
blygdläppar, ingenting. *Kakiya*. Jag sa: "Lever du med
det där?" Och hon sa: "Hela mitt liv. Jag gråter
alltid när jag ser det. Jag gråter inombords. Jag
känner mig svag, jag känner mig kuvad hela tiden. "

Och jag såg på henne och såg den starkaste kvinnan på jorden. På utsidan kan man inte se att hon lider. Hon är den mest kärleksfulla människa jag någonsin träffat. Hon fick mig att stanna. Hon fick mig att stanna kvar och vinna mitt fall.

LENA OLIN - FJÄRDE RÖSTEN (FOURTH VOICE)

Få och sällsynta

Vi har sett det där ljuset många gånger.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Har de? Har de verkligen sett det där ljuset många gånger? Hur många ljus har de egentligen sett? Hur många liv har de egentligen räddat? Få och sällsynta. Detta är vad de vet: hur det är att gå in i dödens korridor.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Och detta är vad de verkligen fruktar: att ingen bryr sig, att människor glömmer, att människor tittar på teve och säger att det där inte är deras problem, och sen äter de middag och sen somnar de. Människorna somnar.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Människorna somnar. Det är det de vet och fruktar. De vet att tre miljarder människor lever i fattigdom och fyrtio tusen barn dör varje dag av sjukdomar som kan förebyggas.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

De vet att de tre rikaste människorna i världen. . .

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

. . . har tillgångar som överstiger den sammanlagda bruttonationalprodukten i de fyrtiosju fattigaste länderna. Och det kommer inte att ändras genom att rädda ett liv och ett till och ett till. Ingenting

kommer någonsin att förändras. Detta är vad de fruktar: att ingen egentligen bryr sig.

MARTIN SHEEN - FIRST VOICE

My name is Oscar Arias Sánchez. And I care.

(BILD/IMAGE OSCAR ARIAS SÁNCHEZ)

Military spending is not merely a consumer excess; instead it represents a huge perversion in the priorities of our civilization: 780 billion dollars each year invested in instruments of death, in guns and fighters designed to kill people that could be spent on human development. If we channeled just five per cent of that figure over the next ten years, just five per cent of those billions, into anti-poverty programs, all of the world's population would enjoy basic social services. The poor of the world are crying out for schools and doctors, not guns and generals.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Ja. Visst ropar de fattiga i världen. Men vem bryr sig?

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Vem bryr sig?

ZARDASHT RAD - TREDJE RÖSTEN (THIRD VOICE)

På den tiden bodde jag i djungeln och såg hur förfärligt bybornas liv i Burma var.

(BILD/IMAGE KA HSAW WA)

På morgonen tog byborna hackor och korgar och tvingades bygga åt militären. De fick ingen lön. Jag pratade med en mamma. Hennes son hade begått självmord sedan en grupp soldater hade tvingat honom att ha sex med henne. Sonen tog livet av sig av skam. Det var då jag fattade beslutet att arbeta för de där människorna. I början hade jag varken penna eller papper att arbeta med. Motståndsmännen sa åt mig att

den sortens händelser inträffade hela tiden och att ingen brydde sig, och att jag skulle gripa till vapen och slåss. Men jag bestämde mig för att fortsätta arbeta med vittnesmål, och ta till mig berättelserna så gott jag kunde. Det var mycket kallt i bergen och allt vi hade att täcka oss med en bit plast. Även om vi hängde upp våra hängmattor för att undvika blodiglarna på marken, insåg vi på morgonen att det hade fallit blodiglar från träden som sög vårt blod. Under en tid när det inte fanns något vatten, och vi var tvungna att äta okokt ris ville jag skjuta mig. Men vi fortsatte att samla på historier. Till slut mötte vi en kvinna från Frankrike som gav oss pengar till papper och utskick. Jag var så glad att vi äntligen kunde göra något. Men en dag besökte jag en annan människorättsorganisation som arbetade med andra frågor. Där, i en papperskorg, fick jag syn på den dokumentation som vi hade jobbat så hårt med. Det var så svårt att skicka det där pappret och att dokumentera det lidande som folket hade uthärdat. Det hade skrynklats samman och kastats.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Ka Hsaw Wa. Från Burma. Ja. Han var förkrossad. Ja. Men vi hade sagt åt honom att det var meningslöst.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Vi hade sagt åt honom. Vi hade sagt åt honom att han slösade bort sitt liv. Ingen lyssnade och ingen brydde sig.

CHERYL HINES - SECOND VOICE

Many women in Kenya did not have firewood. They needed fruits to cure malnutrition in their children and clean drinking water, but the pesticides and herbicides used on farms to grow cash crops polluted the water. We encouraged them to plant trees. We would go and collect seeds from the trees, come back

and plant them the way women did with other seeds. Here is the method: take a pot, put in the soil and put in the seeds. Put the pot in an elevated position so that the chickens and the goats don't come and eat the seedlings. We planted more than twenty million trees in Kenya alone. And the Greenbelt Movement has started programs in about twenty countries.

(BILD/IMAGE WANGARI MAATHAI)

This has not made us popular with the leaders. They attack us, attack me. But fortunately, my skin is thick like an elephant's. My name is Wangari Maathai.

MARTIN SHEEN - FIRST VOICE

My name is Kailash Satyarthi.

(BILD/IMAGE KAILASH SATYARTHI)

When I was five or six years old, the very first day that I went to my school I found a cobbler and his son, sitting right on the doorstep of my school and they were cleaning and polishing shoes of children and as soon as I was entering, there was a lot of joy and happiness. I was carrying new books and a new bag and new clothes, new uniform, everything new and I saw that child and I stopped for a while because in my knowledge, or in my conscious, it was the first encounter like that, so one thing came to my mind, that why a child of my age is sitting and polishing shoes for children like me and why am I going to school? So I wanted to ask this question to the child but I did not have enough courage, so I entered in and my teacher welcomed me but I did not ask this question though I still had that feeling in my heart that I should, but a couple of hours later I collected all my courage and I asked my teacher, that sir, I wanted to know why this child of my age is sitting right on the doorstep and cleaning shoes? So he looked at me strangely and said, "What are you asking, you have come to study here not for all these unnecessary things and these questions. It is not

your business." So I was a little angry. I thought that I should go back home and ask these questions to my mother and I asked and she said, "Oh, you have not seen many children are working. It is their destiny. They are poor people. They have to work." I was told not to worry about it. But one day I went to the father, the cobbler, and I said, "I watch this boy every day. I have a question. Why don't you send your child to school?" So the father looked at me, for two minutes he could not answer. Then he slowly replied, "I am untouchable and we are born to work." So I could not understand why some people are born to work and why some people like us are born to go to school. How does it come from? So it made me a little bit rebellion in my mind, because nobody was there to answer. Whom should I ask? My teacher had no answer. Nobody had a good answer. And I carried that in my heart for years. And now, I am doing something about this. Five million children in India alone are born into slavery. Small children of six, seven years, forced to work fourteen hours a day. If they cry for their parents, they are beaten severely, sometimes hanged upside down on the trees and branded or burned with cigarettes. And the number of children are going up - parallel to the growth of exports. The export of carpets go up and the children in servitude go up and up. So we conduct consumer campaigns. And direct actions: secret raids that free those children and return them to their families. But when you free them, work has just begun.

THOMAS HANZON - SJUNDE RÖSTEN (SEVENTH VOICE)

Det var oerhört svårt för oss att göra våra röster hörda. *Vi palestinier...*

(*BILD/IMAGE RAJI SOURANI*)

...är nästan ett bortglömt folk förpassat till en andra klassens existens. Ingen behöver fred - en rättvis fred - mer än de som är förtryckta. Jag

kommer från Gaza. Jag började slåss för fred när jag var mycket ung. När du ser vilket helvete vårt dagliga liv är måste du fråga dig: Varför sker de här orättvisorna? Varför revs grannens hus? Varför arresterades min bror? Och jag talar om tortyr, jag kan inte låta bli tala om tortyr. Vi måste ha samma måttstock för alla människor, israeler och palestinier. Eftersom allt mänskligt liv är heligt, oberoende av nationalitet, ras eller religion.

JONAS MALMSJÖ - FEMTE RÖSTEN (FIFTH VOICE)

Alla dessa försvunna var bönder.

(BILD/IMAGE FRANCISCO SOBERON)

Andiska bönder talar huvudsakligen quechua, inte spanska. De ses som andra klassens medborgare, så ingen ägnade dem någon större uppmärksamhet.

Inget är värre för en fånge än att känna att han eller hon är bortglömd.

Ofta använder sig plågoandarna av den metoden, att glömma oss, för att bryta ner fången, och säger, ja, ni vet, ingen bryr sig.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Vi sa åt honom. Vi sa ja, du vet, ingen bryr sig.

THOMAS HANZON - SJUNDE RÖSTEN (SEVENTH VOICE)

Det första året under min första tid i fängelse i Kina, grät jag nästan varje dag. Jag saknade min familj, speciellt min mor som hade begått självmord för att jag hade gripits. Jag var katolik, så jag bad. Men efter två år fanns inga tårar kvar. Livet tillhör dig bara en gång. De bröt ner mig. Senare, i exil, kallades Harry Wu för hjälte.

(BILD/IMAGE HARRY WU)

Men en riktig hjälte hade dött. Om jag varit en riktig hjälte som de människor jag träffade i lägren, skulle jag ha begått självmord. Nu vill jag se att *laogai* blir ett ord som finns i varje ordbok. "Lao"

betyder arbete, "gai" betyder reform. De reformerar dig. Före 1974 var *gulag* inte ett ord. Idag är det det. Nu måste vi avslöja ordet *laogai*: hur många offer finns det, vad utsätts fångarna för? Jag vill att folk ska bli medvetna. Medvetna om vilka produkter som tillverkas av fångar i Kina: leksaker, fotbollar, kirurgiska handskar. Jag vill att folk ska bli medvetna om att det kinesiska folket idag har rätt att välja mellan olika märken av schampo, men fortfarande inte kan säga vad de innerst inne vill.

(BILD/IMAGE ZBIGNIEW BUJAK)

ZARDASHT RAD - TREDJE RÖSTEN (THIRD VOICE)

Att hålla oss ett steg före den hemliga polisen, var vad vi var tvungna att göra för att överleva. De andra i Solidaritetsrörelsen visste inte var vi bodde eller vilka människor som skötte vår organisation. Varje månad fick vi byta lägenhet och utseende, förklä oss. Vi fick lita på främlingar. Belöningen för att avslöja oss var enorm: tjugo tusen dollar och ett permanent utresevisum ur Polen. Men det var bara en gång som någon blev förrådd.

THOMAS HANZON - SJUNDE RÖSTEN (SEVENTH VOICE)

Vi fick lita på främlingar. Och det var bara en gång någon blev förrådd.

JONAS MALMSJÖ - FEMTE RÖSTEN (FIFTH VOICE)

Vi får inte förlora hoppet.
Mitt namn är Bobby Muller.

(BILD/IMAGE BOBBY MULLER)

En sak som verkligen gjorde mig förbannad när vi fick Nobels fredspris för vårt arbete mot landminor, var hur det romantiserades i media för att få folk att må bra - känna sig inspirerade. Det var skitsnack. Folk tror att bara för att det finns ett internationellt avtal, så är det klart, så är jobbet gjort. Så här är

det, vi lever våra liv i stort sett isolerade från de lidandes förtvivlan, smärta och ångest. Det är därför jag känner så starkt för att följa lagarna och göra dem verkliga - vi kan inte tillåta folkmord, inte tillåta flera Kambodja, flera Rwanda i världen. Då sår man fröet till undergång och en dag kommer galenskapen vandrande in i ditt eget kvarter, där du bor.

LENA OLIN - FJÄRDE RÖSTEN (FOURTH VOICE)

Jag ville plocka blommor från trädgården och ge dem till barnen.

(BILD/IMAGE SENHAL SAHIRAN)

Till barnen som satt i fängelse i Turkiet, som hölls fängslade under flera år utan åtal. Blommor till dem. Jag ville få barnen att känna närheten till naturen. Jag ville att barnen skulle känna sig mindre ensamma.

JONAS MALMSJÖ - FEMTE RÖSTEN (FIFTH VOICE)

Mitt namn är Van Jones.

(BILD/IMAGE VAN JONES)

Vår organisation avslöjar människorättsbrott här i USA, särskilt polisbrutalitet. Barn som kommer hem med en bruten arm eller en krossad käke eller sönderslagna tänder. Eller ett barn som har hållits i fängelse i fyra, fem dagar utan åtal. Barnansikten besprutade med pepparspray - en kåda som fastnar på huden, som bränner och fortsätter att bränna tills den tvättas bort. Jag menar, det där gör inte vår värld säkrare. Det gör inte jobbet att bekämpa brott lättare. Och Police Watch försöker stoppa det.

THOMAS HANZON - SJUNDE RÖSTEN (SEVENTH VOICE)

Jag heter Bruce Harris.

(BILD/IMAGE BRUCE HARRIS)

Vad vi har försökt att göra på Casa Alianza i Guatemala är att ge barndomen tillbaka till barnen - om det inte är för sent. Vi började med att bara

erbjuda mat och husrum - men det var naivt. Jag tänker alltid på en präst i Brasilien som sa: "När jag mättar de hungriga, kallar de mig hjälte. När jag frågar varför människor är hungriga, kallar de mig kommunist" Det är en viktig uppgift att mätta de hungriga, men som kriscentrum har vi mognat till att fråga varför barnen är hungriga, varför de utnyttjas och mördas, varför polisen dödade gatubarn. Strax därefter började vi få telefonsamtal och dödshot. Tills en dag ... en BMW utan registreringskyltar med mörklägda fönster mitt i Guatemala City kom till vårt kriscentrum här i Covenant House. Tre män frågade efter mig och nämnde mitt namn: "Är Bruce Harris här? Vi har kommit för att döda honom." De öppnade eld med maskingevär. När polisen kom gömde de alla kulor. De avlägsnade alla bevis. När Covenant House i New York hörde om händelsen skickade de mig en skottsäker väst. Den hade en pengarna-tillbaka-garanti, om den av någon anledning inte skulle fungera!

MARTIN SHEEN - FIRST VOICE

I am a lawyer.

(BILD/IMAGE SEZGIN TURIKULU)

When I am in court here in Turkey, eye to eye with people that I am accusing of torture, when they look into my eyes and I don't look away, when they look into my eyes and I don't look away, when they look into my eyes and I don't look away, I feel that I have more courage than they do. Of course, I was followed from the moment I stepped foot outside my door every morning. There was nothing to do but find humor in the situation. Most of the time when people are killed they were assassinated with one bullet from behind. At our human rights organization, we joked at the notion of placing mirrors on our shoulders so we could see who was creeping up! So we could see who was creeping up from behind to try and kill us!

LENA ENDRE - SJÄTTE RÖSTEN (SIXTH VOICE)

Varje gång jag blev rädd, bjöd jag hem alla våra vänner, andra aktivister, och vi fick oss ett gott skratt. Humorn och värmen från människorna omkring mig har gjort att jag överlevt. Om jag hade suttit för mig själv, isolerad, skulle jag ha blivit galen.

ALFRE WOODARD - SECOND VOICE

When a person comes to see you, saying, "I would have died... , ... I would have died if you were not here," that gives us more energy. My name is Kek Galabru and I refuse to leave Cambodia.

MELINDA KINNAMAN - ÅTTONDE RÖSTEN (EIGHTH VOICE)

Jag heter...(PAUS)

Jag heter...

(BILD/IMAGE OKÄND/ANONYMOUS)

Jag kan inte avslöja mitt namn. Jag är från Sudan. Mina föräldrar lärde oss som barn att älska vårt folk, hur enkla de än var, hur fattiga de än var. I vårt hem var det alltid liv och rörelse. Hemma hos oss hade vi alltid en förlossning, eller någon som var sjuk som kom för behandling. Jag lärde mig att se alla sudaneser som min familj. Men jag kan inte avslöja mitt namn. Regeringen griper dem som de misstänker arbetar för mänskliga rättigheter. De torteras ofta eller sätts i fängelse, om de har tur. Om jag avslöjade mitt namn skulle jag inte kunna utföra mitt arbete.

JONAS MALMSJÖ - FEMTE RÖSTEN (FIFTH VOICE)

Om hon avslöjade sitt namn, skulle hon inte kunna utföra sitt arbete.

LENA OLIN - FJÄRDE RÖSTEN (FOURTH VOICE)

Mitt namn är Rigoberta Menchú.

(BILD/IMAGE RIGOBERTA MENCHÚ)

Vi måste återupppfinna hoppet igen. Det är vi som har, som kommer att ha, sista ordet.

ALFRE WOODARD - SECOND VOICE

In America we have more riches than we know what to do with, yet we let millions of children go hungry, without shelter and other basic necessities. In a nation that has been blessed with a nine-trillion dollar economy, poverty is killing children, more slowly, but surely as guns. I am clear that if we do not save our children, we are not going to be able to save ourselves.

(BILD/IMAGE MARIAN WRIGHT EDELMAN)

Everybody needs to open up the envelope of their soul and get their orders from inside. And nobody has ever said it was going to be easy. You don't have to see the whole stairway to take the first step. If you can't run, walk, if you can't walk, crawl, if you can't crawl, just keep moving. Just keep moving, Marian Wright Edelman, just keep moving.

LENA ENDRE - SJÄTTE RÖSTEN (SIXTH VOICE)

Jag heter Helen Prejean.

(BILD/IMAGE HELEN PREJEAN)

När jag kom ut ur avrättningsrummet där Patrick fanns, var det första gången jag såg en man dödas, då var jag ljus, ljus inombords. Antingen blir man förlamad eller fylld av energi av en sådan upplevelse. Fylld av energi: livets princip om uppståndelsen - att övervinna döden och stå emot det onda. Patrick var död, men jag hade inget val. Jag skulle kunna få människor att reagera genom mina berättelser. Vi härmar brottslingarnas värsta beteende genom dödsstraffet, en handling i yttersta förtvivlan. Vi vet inte vad vi annars skulle göra. Och ändå tror jag att om vi kan få människor att följa sina goda hjärtan, kommer de att reagera.

THOMAS HANZON - SJUNDE RÖSTEN (SEVENTH VOICE)

Jag är Wissa. Biskop Wissa, från Egypten.

(BILD/IMAGE WISSA)

Det här är mina barn. Kallar de mig inte fader? Om du var hemma och någon slog ditt barn, skulle du inte stoppa honom då? Skulle du inte stoppa honom? Om vi inte gör det här, vem ska då göra det?

MARTIN SHEEN - FIRST VOICE

My name is Samuel Kofi Woods. I am from Liberia.

(BILD/IMAGE SAMUEL KOFI WOODS)

You walk into the corridor of death and you know this moment might be your last. I went through this. But when a nation is so consumed in evil, it's difficult to see alternatives, unless people of conviction stand up. Even if you know this moment might be your last. If we don't do this, who will?

ZARDASHT RAD - TREDJE RÖSTEN (THIRD VOICE)

Om jag vänder ryggen till och går därifrån, vem ska då göra arbetet? Om vi inte gör det här, vem ska då göra det?

LENA ENDRE - SJÄTTE RÖSTEN (SIXTH VOICE)

Krävde det mod? Jag skulle istället säga att det krävde envishet. Som en stålsträng inom dig.

MARTIN SHEEN - FIRST VOICE

Courage begins with one voice.

If we don't do this, who will?

MELINDA KINNAMAN - ÅTTONDE RÖSTEN (EIGHTH VOICE)

Om vi inte gör det här, vem ska då göra det?

Om vi inte gör det här, vem ska då göra det?

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Om vi inte gör det här, vem ska då göra det?

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Ja. Namnen. José Ramos Horta från Östtimor och hans värdelösa Nobels fredspris och Dalai Lama och den där domaren från Spanien, Baltasar Garzón, och Freedom Neruda, den där journalisten från Elfenbenskusten av alla ställen, och Maria Teresa Tula. . .

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Maria Teresa Tula från El Salvador som greps så många gånger och hotades så många gånger slutade helt enkelt inte, hon slutade inte att leta efter de försvunna.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Hon slutade helt enkelt inte. . .

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

. . . och Natassa Kandic från Serbien som jämt la sig i, och den där outtröttliga, jobbiga Jaime Prieto från Colombia och Vaclav Havel och. . . Alla dessa namn. Namn jag inte kommer att glömma, inte jag.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Namn vi inte kommer att glömma. Andra kommer att glömma.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Andra kommer att glömma de där namnen. De håller redan på att försvinna ur minnet, de där namnen. Trots den triumfatoriska, trotsiga finalen. Om vi inte gör det här, vem ska då göra det? Allt ljus på dom nu och applåderna som börjar höras och omger dem och smeker dem, ljusen börjar tonas bort, släcks ett efter ett, när publiken går hem, åskådarna knäpper på teven där hemma och ett avlägset ansikte, kanske just ett av dessa ansikten, flammar upp i smärta och dör bort . . .

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

. . . och det är dags för middag och det är dags att sova igen, och i morgon kommer allt att vara som det alltid har varit, vi och dom till slut igen. . .

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Vi och dom igen, jag och dom, jag och dom om igen, medvetna om att där ute, långt bort från oss, bortom dessa skumma ljus, finns de andra, de som aldrig haft ett ljus riktat mot sig, de vars namn inte ens jag vet, de överflödiga andra bortom ljusen, deras röster som ingen spelat in eller skrivit upp, deras kroppar bortom det osynliga.

REINE BRYNOLFSSON - MANNEN (MAN)

Jag och dom igen och igen, som delar nattens djupaste skrymslen, som delar denna lilla gnutta kunskap. Livet tillhör dig bara en gång. Medveten om det väntar jag här. Jag vet också hur man väntar.

ELIN KLINGA - KVINNAN (WOMAN)

Jag vet också hur man väntar. Jag vet också hur det är att vänta i mörkret. Min tur kommer alltid.

MARTIN SHEEN - FIRST VOICE

I don't want to pretend I was a hero
In the beginning I had neither pen nor paper to work
with

MELINDA KINNAMAN - ÅTTONDE RÖSTEN (EIGHTH VOICE)

Men du lever inte ditt liv i skräck
Det vore bättre att dö tidigt
Allt annat hade smakat som aska
Det är det du vet

THOMAS HANZON - SJUNDE RÖSTEN (SEVENTH VOICE)

Något finns där
 Ett ljus finns där
 Jag gjorde vad jag måste göra
 Att veta det att veta det
 De fattiga i världen ropar

LENA ENDRE - SJÄTTE RÖSTEN (SIXTH VOICE)

Det är det du vet
 Allt annat hade smakat som aska
 Det är det du vet
 De fattiga i världen ropar
 efter skolor och läkare, inte generaler och kanoner

JONAS MALMSJÖ - FEMTE RÖSTEN (FIFTH VOICE)

Jag var aldrig ensam
 Det är det du vet
 Vi gjorde vad vi måste göra, det är allt

LENA OLIN - FJÄRDE RÖSTEN (FOURTH VOICE)

Krävde det mod?
 Det krävde envishet Envishet Som en stålsträng
 inom dig
 Känslan av inre styrka som en stålsträng inom dig
 Allt annat hade smakat som aska
 Att veta det att veta det
 Vi är skyldiga de bortglömda något

ZARDASHT RAD - TREDJE RÖSTEN (THIRD VOICE)

Och Gud borstar av oss dammet och Gud säger, "Försök igen".
 Gud säger, "Försök igen."
 Gud säger,
 Livet tillhör dig bara en gång bara denna enda gång
 Så vi fortsätter
 Att veta det att veta det

Om vi kan få människor att följa sina goda hjärtan
kommer de att reagera
det är det du vet
vi var aldrig ensamma

ALFRE WOODARD - SECOND VOICE

And so we continue
waiting, waiting,
waiting in the dark for the truth
We were never really alone

MARTIN SHEEN - FIRST VOICE

I don't want to pretend I was a hero
I did what I had to do, that's all
It's really so simple
That is what you know
The work has just begun

ALFRE WOODARD - SECOND VOICE

That is what we know
We did what we had to do
The work has just begun.
Det är det vi vet
Vi gjorde vad vi måste göra
Arbetet har bara börjat.